

Evropa na ivici geopolitičkog zamračenja

„Evropa je ušla u zonu energetske krhkosti koja više nije privremena, već strukturna. Njen narativ kao globalne sile raspada se pod brutalnom realnošću: zavisi od spoljnih odluka da bi održala svoja svetla upaljenim“.

Energetska tranzicija ugrožava rejting evropskih elektroenergetskih mreža – Fič

Porezi na električnu energiju drže Evropu u stalnoj energetskej krizi

Čelnica banke EU: Unija tržišta kapitala ključna za energetskej tranziciju

Britanski regulator će otpisati potrošačima milione duga

Energetskej tranzicija Nemačke: Da li troškovi za kupce izmiču kontroli?

SADRŽAJ

Evropa na ivici geopolitičkog zamračenja	OVDE
Evropa pred talasom dekomisije nukleari	OVDE
Energetska tranzicija ugrožava rejting evropskih elektroenergetskih mreža – Fič	OVDE
Porezi na električnu energiju drže Evropu u stalnoj energetskej krizi	OVDE
EU ublažava klimatski zakon?	OVDE
EU planira kontrolu cena za novo tržište dozvola za emisije CO2	OVDE
Čelnica banke EU kaže da je unija tržišta kapitala ključna za energetskej tranziciju	OVDE
Britanski regulator će otpisati milione duga uz blago povećanje računa	OVDE
Britanske energetske kompanije zahtevaju ograničenje uloge regulatora tržišta energije	OVDE
Globalna upotreba uglja dostigla je rekordan nivo u 2024.	OVDE
Rumunija i EU se sporazumele da produže rad termoelektrana na ugalj	OVDE
Poljska: Po 95 hiljada evra otpremnine radnicima TE na ugalj	OVDE
Energetskej tranzicija Nemačke: Da li troškovi za kupce izmiču kontroli?	OVDE
Nemački regulator za energetiku signalizira ustupke u reformi mreže	OVDE
ACER: Jedan od jedan od najmirnijih kvartala na evropskom tržištu gasa	OVDE
Proizvođači energije na Balkanu da usvoje cene CO2 uoči CBAM-a , kažu aktivisti	OVDE
Tramp napao evropski zakon o klimi	OVDE
Cene struje rastu, a ugalj je ključno rešenje – organizacija za zaštitu potrošača SAD	OVDE
EU obnavlja raspravu o ukidanju promene vremena	OVDE

Evropa na ivici geopolitičkog zamračenja

BRISSEL - "Evropa je ušla u zonu energetske krhkosti koja više nije privremena, već strukturna. Njen narativ kao globalne sile raspada se pod brutalnom realnošću: zavisi od spoljnih odluka da bi održala svoja svetla upaljenim. Decenije oslanjanja na tuđu energiju - jeftin ruski gas, zastarelu francusku nuklearnu energiju, uslovnu arapsku naftu i još uvek nedovoljno obnovljive izvore energije - kulminirale su savršenom olujom. Ovo nije samo pitanje cena ili inflacije. To je strateški gubitak suvereniteta. Po prvi put od posleratnog doba, Evropa ne vodi

samostalnu energetske sudbinu. Ona reaguje, a ne odlučuje. A rizik nije tehnički nestanak struje, već geopolitički", komentariše i analizira 25. oktobra za novinsku agenciju **Prezenca**

energetski ekspert **Maursio Erera Kan** (foto).

„Energija više nije samo resurs. Danas je to oružje i Evropa više nema prst na okidaču,“ konstatuje Erera, čiju analizu u nastavku prenosimo u sažetom obimu.

Evropa u fazi otvorene energetske ranjivosti

Pre rata, Evropa je trošila preko 155 milijardi m³ ruskog gasa godišnje - 45% ukupne ponude gasa. Do 2024. godine, ta cifra je pala na manje od 25 milijardi, ne zato što joj je prestao biti potreban, već zato što je bila prisiljena da ga zameni, plaćajući tri puta više za američki tečni prirodni gas (LNG) - preko 50 dolara po MWh, u poređenju sa 15 dolara koliko je plaćala za ruski gas iz cevovoda. Ovo nije bilo ekonomsko prilagođavanje; to je bio trenutni strateški kolaps. Bez vlastite energije, kontinent je otkrio da je njegova autonomija fatamorgana koju održava geografija, a ne suverenitet.

Francuska proizvodi 63% svoje struje iz nuklearne energije, ali je 2023. godine 28 od njenih 56 reaktora prijavilo koroziju ili pukotine u kritičnim sistemima. Nemačka je, nakon što je zatvorila svoje poslednje nuklearne elektrane, prisiljena da uvozi energiju tokom vanrednih situacija. Evropska industrijska potražnja za gasom nije pala; ona se samo premestila. Preko 90 milijardi dolara hemijske, čelične i industrije gnojiva migriralo je ili migrira u Sjedinjene Američke Države i Aziju između 2023. i 2025. godine iz isključivo energetskih razloga.

Simbolički udarac bio je povratak uglju. Evropa je 2023. godine sagorela 30% više uglja nego 2020. godine, reaktivirajući postrojenja koja su svečano zatvorena. Samo Nemačka je povećala potrošnju uglja za dodatnih 11 miliona tona. Kontinent koji se predstavljao kao klimatski lider naglo je postao energetska talac. Ovo nije privremeni tehnički problem. To je početak geopolitičkog zamračenja Evrope.

Evropa pred talasom dekomisije nuklearki

BRISEL - Evropa ulazi u neviđenu eru dekomisije nuklearnih elektrana, jer se zastareli reaktori, naftna i gasna postrojenja i rani projekti obnovljivih izvora energije bliže kraju svog operativnog veka, objavljuje 27 oktobra portal **Innovation News Network**.

S više od 130 nuklearnih lokacija planiranih za demontažu i milijardama koje su već namenjene za ugovore, regija se suočava s višedecenijskim izazovom koji će preoblikovati njen industrijski i energetska krajolik, istovremeno se snalazeći u zahtevima energetske tranzicije.

Prema novom izveštaju Saveta energetske industrije (EIC) i nadležne organizacije za poslove dekomisije, Decom Mission, troškovi dekomisije nuklearnih elektrana u regiji iznosiće preko 120 milijardi dolara, a značajan deo ugovora je već dodeljen.

Nemačka na ivici: Svetska radionica gubi struju

Pre prekida isporuke ruskog plina, 55% nemačke industrijske energije dolazilo je direktno iz prirodnog gasa, po prosečnoj ceni od 12 dolara po MWh. Danas, isti taj unos prelazi 38 dolara po MWh čak i uz državne subvencije, a 2022. godine spot cene su dostigle vrhunac od 300 dolara, prisiljavajući kompletne proizvodne linije na zaustavljanje. Rezultat je bio trenutni: BASF je preusmerio 10 milijardi dolara investicija u Kinu.

Automobilska industrija, koja predstavlja 13% nemačkog BDP-a i preko 800.000 direktnih radnih mesta, posluje na rubu profitabilnosti. Mercedes i BMW razmatraju preseljenje delova svog lanca snabdevanja u SAD, gde Vašington nudi IRA subvencije do 7.500 dolara po proizvedenom električnom vozilu.

Zeleni vodonik, koji se reklamira kao strateško rešenje, posrnuo je u svojoj početnoj fazi.

Proizvodnja jednog kilograma vodonika u Nemačkoj trenutno košta u proseku između 6 i 8 dolara, dok je u Saudijskoj Arabiji i Čileu predviđeni trošak za 2026. godinu 1,2 do 2,5 dolara.

Energetska tranzicija ugrožava rejting evropskih elektroenergetskih mreža - Fič

LONDON - Energetska tranzicija povećava investicije i utiče na polugu evropskih elektroenergetskih mreža, što je čini ključnim pokretačem rejtinga, navodi 31. oktobra agencija za kreditni rejting Fič (Fitch Ratings).

Raspon rejtinga, dodaje agencija, znatno varira među izdavaocima, a neki se mogu suočiti s negativnim akcijama rejtinga osim ako ne primene mere ublažavanja.

Energetska tranzicija će se protezati kroz više perioda kontrole cena i zahtevati značajna složena ulaganja u razvoj mreže, prema Fičovoj EMEA analizi kreditnog rejtinga za elektroenergetske mreže.

Rast obnovljivih izvora energije, kopnenih prenosnih mreža i priobalnih mrežnih veza ključni su pokretači ulaganja u elektroenergetske mreže.

Ukupni planirani kapitalni izdaci od 87 milijardi eura za period 2025–2027. među mrežama koje je ocenio Fič su skoro 15% veći nego u periodu 2024–2026. i jednaki su 1,95 puta agencijinoj proceni sredstava od poslovanja (FFO) u istom periodu, što je neviđeni nivo za ove kompanije.

Francuska, Italija, Španija: Fragmentiran i nekoordiniran energetska model

Francuska se još uvek hvali svojom nuklearnom energijom, ali stvarnost je kritična: 63% njene električne energije dolazi iz 56 reaktora, a 28 ih je moralo biti zaustavljeno ili ograničeno 2023. godine zbog korozije i strukturnih kvarova. Francuska nuklearna energija, koja je nekada izvozila preko 50 TWh godišnje, na kraju je uvozila energiju iz Nemačke i Španije usred zime.

Italija živi u potpunoj zavisnosti. 95% njene potrošnje gasa se uvozi, a nakon raskida s Rusijom, sada uveliko zavisi od Alžira i Azerbejdžana. Rim ne

kontrolira ni cenu ni protok gasa. Sada je energetska talac.

Španija je najkontradiktorniji slučaj. U 2024. godini postala je drugi najveći izvoznik električne energije u celoj Evropi, zahvaljujući svojoj mreži sa 46% obnovljivih izvora energije, dok je istovremeno uvozila preko 60 milijardi dolara industrijskih proizvoda proizvedenih jeftinom energijom izvan kontinenta. Ima energiju, ali je ne transformiše.

Rusija, Katar i Alžir preuzimaju kontrolu nad tokom energije

Rusija je izgubila kupce u Evropi, ali ne i struju.

Preusmerila je preko 80 milijardi kubnih metara gasa u Kinu, Indiju i Tursku, te potpisala gasovod Snaga Sibira II sa Pekingom, garantujući preko 400 milijardi dolara prodaje tokom 30 godina. Putin samo treba da okrene ventile, a ne rezervoare; gas je sada ratno oružje. 2022. godine, smanjenje protoka Severnog toka za 70% bilo je dovoljno da inflaciju evropske energije podigne na 40-godišnji maksimum. To nije bio vojni napad. To je bio podsetnik na zavisnost.

Katar, vlasnik 20% globalnih rezervi gasa, odlučio je da udvostruči svoju proizvodnju LNG-a i već je potpisao 27-godišnje ugovore sa Francuskom, Nemačkom i Kinom. Niko ga ne može zameniti pre 2030.

Alžir se pojavljuje kao ključni igrač na Mediteranu. 2024. godine potpisao je ugovore sa Italijom u vrednosti od 13 milijardi dolara i strateški sporazum sa Nemačkom o izvozu zelenog vodonika počevši od 2027. godine.

Danas, četiri prestonice - Moskva, Doha, Rijad i Alžir - mogu destabilizovati Evropu bez ispaljivanja ijedne rakete. Energija više nije samo na prodaju. To je alat državnštva.

Sjedinjene Američke Države kao imperijalni dobavljač: Forsiranje neodrživog energetskog zakona za Evropu

Američki energetski posao s Evropom nije komercijalan. On je geopolitički. U 2021. godini, Evropa je u proseku plaćala 15 dolara po MWh za ruski gas iz Severnog toka. U 2023. godini, plaćala je preko 50 dolara po MWh za američki utečnjeni prirodni gas (LNG). Tokom paničnih trenutaka, spot cena je skočila preko 300 dolara po MWh. Razlika nije bila marginalna; to je bio porez koji je nametnuo energetski rat.

Bela kuća ne prodaje samo energiju. Ona prodaje stratešku podređenost. Svaki LNG tanker koji stigne u Evropu dokaz je da je kontinent izgubio sposobnost pregovaranja s pozicije autonomije. Evropa više ne uvozi samo energiju. Ona uvozi zavisnost.

Tihi udar: Kina kupuje jeftinu energiju, prodaje skupu industriju Evropi

Kina sada plaća najjeftinije cene energije u globalnom sistemu. Uvozi ruski gas iz gasovoda za manje od 10 dolara po MWh, dok Evropa plaća između 50 i 90 dolara. Istovremeno, Kina dobija

saudijsku naftu s popustima do 5 dolara po barelu putem direktnih ugovora, zaobilazeći dolar. Rezultat je da energija za proizvodnju u Kini košta i do četiri puta manje nego u Evropi.

S ovom prednošću, Kina preplavljuje evropsko tržište električnim vozilima, baterijama, zelenim čelikom i industrijskim mašinama. U 2024. godini, kineski izvoz u Evropu premašio je 660 milijardi dolara, dok je Evropa izvezla u Kinu manje od 260 milijardi dolara.

Evropa gubi Energetski vek ako ne prekrši svoju atlantsku poslušnost.

Ako Evropa zadrži svoju trenutnu zavisnost, do 2030. godine će plaćati dva do četiri puta više za gas i struju od svojih azijskih konkurenata. Sa održivim veleprodajnim cenama iznad 70 dolara po MWh, energetski intenzivne industrije će strukturno izgubiti svoju maržu.

Ishod je merljiv danas i projektovan u obimu. Između 2026. i 2030. godine, Unija bi mogla izgubiti do 1,5 procentnih poena BDP-a godišnje zbog odliva investicija i pada produktivnosti.

Postoji alternativni put. On zahteva strateški prekid s atlantskom poslušnošću u energetskim i finansijskim pitanjima. Evropa bi morala osigurati direktne, nedolarizovane ugovore za gas i naftu s diversifikovanim dobavljačima i postaviti interno ograničenje cena za industriju između 40 i 50 dolara po MWh tokom tranzicije. Paralelno s tim, mora ubrzati zelenu energetsku mrežu u stvarnom obimu i dovršiti lokalne lance snabdevanja.

U suprotnom, nezaposlenost u evropskoj industriji mogla bi premašiti 15 miliona akumuliranih radnih mesta tokom decenije, a udeo proizvodnje u BDP-u mogao bi pasti ispod 12%.

Porezi na električnu energiju drže Evropu u stalnoj energetskej krizi

BRISEL- Cene električne energije za domaćinstva širom Evrope ostaju na kriznim nivoima, poduprte neuspehom nacionalnih vlada da se pozabave mrežom poreza i nameta koji čine veliki deo računa, otkrivaju novi podaci, piše **Euractiv**.

U prvoj polovini 2025. godine, prosečna cena električne energije za domaćinstva u EU ostala je uglavnom stabilna na 28,72 evra po 100 kWh, nakon pada od -0,5% sa 28,87 evra u drugoj polovini 2024. godine, pokazuju najnoviji podaci Eurostata.

„Udeo poreza i nameta u računima za električnu energiju porastao je sa 24,7% u drugoj polovini 2024. na 27,6% u prvoj polovini 2025.“, napomenula je izvršna vlast EU.

Podaci otkrivaju zabrinjavajući trend: stvarni pad veleprodajnih cena električne energije poništen je ponovnim porastom poreza i nameta poslednjih godina.

Nema rešenja na vidiku

Brisel već dugo poziva zemlje EU da racionalnije oporezuju električnu energiju, umesto nametanje nameta uporedivih s porezima na alkohol i duvan, koji spadaju u kategoriju "akciza".

Međutim, EU nema nadležnost za regulisanje oporezivanja. A upravo su evropske sile Nemačka i Francuska te koje prednjače kada je u pitanju prikupljanje budžetskih prihoda putem računa za struju.

"Porezi mogu predstavljati i do trećine računa za energiju", objasnio je Dan Jorgensen, komesar bloka za energetiku u nedavnom pismu upućenom čelnicima EU. "Njihovo smanjenje čini stvarnu, neposrednu razliku."

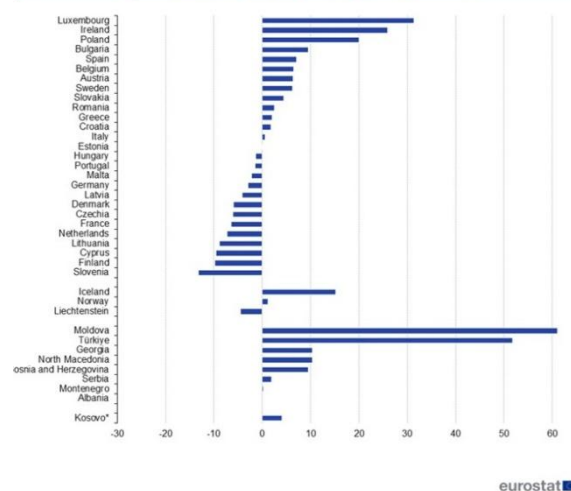
U 2024. godini, oporezivanje potrošnje električne energije, uglavnom domaćinstava, dodalo je 5,2

milijarde evra nemačkom budžetu. Obećanje iz kampanje o smanjenju poreza naknadno je napušteno, a Berlin je kao razlog naveo praznu državnu blagajnu.

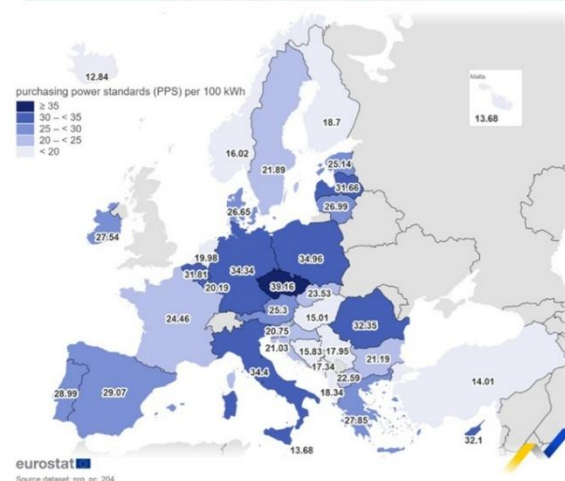
U apsolutnom iznosu, Nemci plaćaju najviše za struju, oko 385 evra po megavat-satu, a slede Belgijanci sa 357 eura i Danci sa 348 eura.

Prilagođeno kupovnoj moći, Česi su u najgorem položaju, plaćajući 391 euro, dok Poljaci troše ekvivalent od 350, a Italijani 344 evra.

Promene u cenama električne energije za domaćinstva u prvoj polovini ove godine u odnosu na isti period prošle - Eurostat

Cene električne energije za domaćinstva, prva polovina 2025.
(Kupovna moć prema 100 kWh) - Eurostat

EU ublažava klimatski zakon?

BRISEL — EU razmatra mogućnost da dozvoli svojoj teškoj industriji da zagađuje duže vreme, prema novom nacrtu predloga usmerenom na rešavanje zastoja u ostvarivanju cilja bloka za 2040. godinu za smanjenje emisija, saznaje **Politiko**.

Pod pritiskom da postigne dogovor pre klimatskog samita COP30 koji počinje 10. novembra u Brazilu, Danska, koja vodi razgovore među zemljama EU, otvara vrata usporavanju klimatskih napora EU. Namera je dobiti podršku većine zemalja za cilj smanjenja emisija za 90 posto do 2040. godine u odnosu na nivoe iz 1990.

Tekst, koji je dobio na uvid briselski portal, predlaže da EU svake dve godine procenjuje napredak ka postizanju novog klimatskog cilja za 2040. godinu, uzimajući u obzir "naučne dokaze, tehnološki napredak i promenjive izazove i prilike za globalnu konkurentnost EU". Evropska komisija bi tada mogla predložiti zakonodavne promene, dodaje se u dokumentu, što znači da bi Brisel mogao prilagoditi - i potencijalno oslabiti - svoj cilj u budućnosti.

Predlog dolazi nakon što su čelnici EU na nedavnom samitu razgovarali o konkurentnosti i klimatskoj politici i predstavili ideje za rešavanje zastoja u pregovorima. Brojni čelnici pozvali su EU da postavi pragmatične klimatske ciljeve i uvede više

fleksibilnosti kako bi ih ostvarila, što je sada odraženo u novom kompromisnom dokumentu.

Ponuda fleksibilnosti

Dansko predsedništvo predlaže uvođenje mera kako bi se izbeglo kažnjavanje jednog sektora (kao što su industrije koje jako zagađuju) ako drugi sektori (npr. šumarstvo, koje doprinosi vezivanju ugljenika u šumama) ne mogu ispuniti svoje ciljeve smanjenja ili apsorpcije emisija.

U predlogu se navodi da "mogući nedostaci u jednom sektoru ne bi bili na štetu drugih ekonomskih sektora, posebno industrijskih sektora u okviru [Sistema trgovine emisijama] EU".

Dokument ne predlaže promenu glavnog cilja smanjenja emisija od 90 posto, kako je predložila Komisija u julu. Ali to otvara mogućnost promene koliko bi međunarodne kompenzacije CO₂ - instrument koji omogućava EU da smanjenje emisija prepusti drugima - trebale doprineti postizanju cilja.

Komisija je predložila ograničavanje njihove upotrebe na 3 posto počevši od 2036. godine, ali zemlje članice, uključujući Francusku i Poljsku, predložile su 5 posto ili 10 posto. Očekuje se da će to biti ključna tema u pregovorima pre nego što se ministrima zaštite životne sredine omogući da postignu dogovor 4. novembra.

EU planira kontrolu cena za novo tržište dozvola za emisije CO2

BRISEL - Evropska unija priprema mere za kontrolu cena na svom novom tržištu dozvola za emisije ugljendioksida, kao odgovor na zabrinutost vlada da bi program smanjenja emisija mogao povećati račune za gorivo, objavio je komesar bloka za klimu u pismu koje je video **Rojters**.

Politika je osmišljena da od 2027. godine nametne cenu emisija koje zagrevaju planetu, a koje proizvode goriva za grejanje i transport, kako bi se potaknuo prelazak na električna vozila i čistije sisteme grejanja u domovima. Prihodi od programa bi se trošili na pomoć ljudima u plaćanju računa, subvencionisanje električnih automobila i energetski štedljive renovacije domova.

Međutim, neke vlade se boje da će mera izazvati protivljenje politikama klimatskih promena od strane građana, ako se shvati kao povećanje njihovih računa. Grupa od 19 zemalja, uključujući Češku, Francusku i Nemačku, zatražila je ove godine od Brisela da uvede strožiju kontrolu cena kako bi se rešio ovaj problem.

„Razumem zabrinutost u vezi s neizvesnostima o budućim nivoima cena i volatilnosti cena u ETS2 (predstojećem tržištu ugljenika) i u velikoj meri je delim“, rekao je evropski komesar za klimu Vopke Hekstra.

Novo tržište ugljenika EU osmišljeno je tako da će dodatne dozvole za CO2 biće puštene na tržište kako bi se cene ukrotile, ako cena dozvole za emisiju tone CO2 dostigne 45 evra.

Hekstra je rekao da će Komisija predložiti udvostručavanje broja izdatih dozvola u ovom scenariju kako bi potencijalno dostigao do 80 miliona godišnje u 2027., 2028. i 2029. godini.

„Ovo će odlučnije rešiti neopravdane poraste cena i poboljšati poverenje na tržištu, što je ključno za planiranje ulaganja u dekarbonizaciju“, navodi se u pismu od 21. oktobra.

Komisija će takođe predložiti pokretanje aukcija dozvola za CO2 početkom 2026. godine, kako bi se vladama osigurala sredstva za pokretanje ulaganja koja će pomoći ljudima da pređu na čistije tehnologije.

Čelnica banke EU kaže da je unija tržišta kapitala ključna za energetske tranziciju

OSLO - Evropi su potrebna dublja tržišta kapitala kako bi odgovorila na klimatske promene, prema rečima predsednice Evropske centralne banke Kristin Lagard, prenosi **Politiko**.

Potrebe za finansiranjem zelene tranzicije Evrope - uključujući dekarbonizaciju industrije, saobraćaja i snabdevanja energijom - procenjuju se na 1,2 biliona evra godišnje, rekla je u govoru u Oslu. Iako Evropa ima obilnu privatnu ušteđevinu, ona se ne usmerava prema njihovoj najboljoj upotrebi.

„Karika koja nedostaje ovde su tržišta kapitala“, rekla je Lagard, napominjući da su dužničko i vlasničko finansiranje najniži među očekivanim izvorima finansiranja firmi za zelene projekte.

„Produbljivanje i integrisanje tržišta kapitala EU ključno je za podršku velikim ulaganjima koja su nam potrebna,“ konstatovala je Lagard.

Britanski regulator će otpisati milione duga uz blago povećanje računa

LONDON - Britanski regulator energije Ofgem u prošli četvrtak je objavio više detalja o svom predloženom "šemi za otplatu duga", navodeći da bi prva faza njenog uvođenja mogla otpisati do 500 miliona funti istorijskog duga nakupljenog tokom energetske krize.

Ovaj iznos nije beznačajan - ukupni nivoi duga nedavno su dostigli vrhunac od 4,4 milijarde funti. Do trećine toga, između 1,1 i 1,7 milijardi funti, nikada se ne plati.

Ofgem predviđa da bi mogla pomoći gotovo 200.000 kupaca širom Britanije, objavio je **Skaj njuz**.

Ofgem je rekao da će platiodci računa finansirati otpis duga plaćanjem procenjenih dodatnih 5 funti godišnje, što je ekvivalentno oko 42 penija mesečno, od 2027. godine.

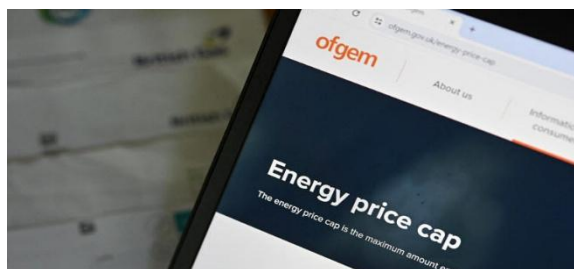
Ova mera je bolja od trenutnog sistema, rekao je Ofgem, koji se sastoji od raspodele duga na račune svih ili njegovog potpunog otpisa.

Raspodelom duga na godišnji račun dodato je 52 funte, naveo je regulator.

Šema će verovatno stupiti na snagu "početkom" 2026. godine, a kompletni dokumenti politike biće objavljeni u narednim sedmicama, navodi se.

Britanske energetske kompanije zahtevaju ograničenje uloge regulatora tržišta energije

LONDON - Britanske energetske kompanije pozvale su na radikalnu reformu regulatora tog tržišta, Ofgema, optužujući ga da prioritarno vodi računa o zaštiti domaćih računa i usporava ekonomski rast Britanije, piše 25. oktobra londonski **Guardian**.

Trgovačko udruženje industrije, Energy UK, pozvalo je na to da se Ofgem liši nekih od svojih odgovornosti nakon što je, uprkos vladinom planu da smanji troškove regulacije za 25% uvećao broj zaposlenih za 120% u poslednjih 10 godina, dok je njegov budžet porastao za 200%. Nasuprot tome, radna snaga u energetskom sektoru porasla je za samo 8% u istom periodu.

Trgovinska grupa, koja predstavlja stavove najvećih britanskih energetskih kompanija, pozvala je vladu da Ofgem liši mnogih njegovih dužnosti i da ograniči njegov fokus na ekonomsku regulaciju mrežnih kompanija i druge energetske infrastrukture.

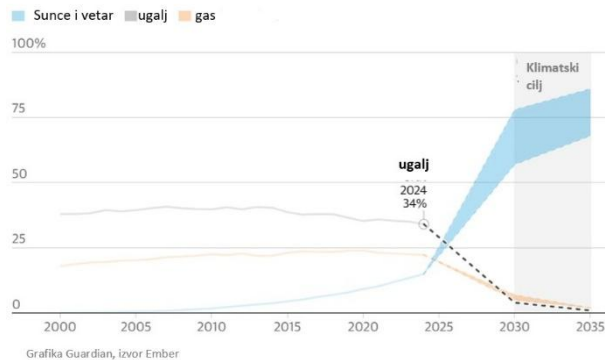
Umesto toga, predlaže da se odgovornost za zaštitu potrošača prenese na Upravu za konkurenciju i tržišta (CMA), a isporuka energetskih šema na "druge odgovarajuće organizacije".

Glasnogovornik Ofgema je rekao: „Želimo sarađivati s industrijom kako bismo smanjili birokratiju i podržali investicije, ali čvrsta regulacija ostaje ključna za zaštitu potrošača i održavanje poverenja u sektor“.

Globalna upotreba uglja dostigla je rekordan nivo u 2024.

LONDON - Potrošnja uglja dostigla je rekordan nivo u svetu prošle godine, prema godišnjem izveštaju o stanju klimatskih akcija, objavljenom 22. oktobra, prenosi londonski **Guardian**.

Globalna proizvodnja električne energije po izvoru, %

Klea Šumer, iz analitičke firme World Resources Institute, koja je vodila istraživanje, rekla je: „Jedan od najzabrinjavajućih nalaza naše procene jeste da su, već i u petom izveštaju zaredom u našoj seriji, naponi za postupno ukidanje uglja daleko od plana.“ Iako bi većina vlada trebala težiti "postupnom smanjenju" upotrebe uglja nakon obveze preuzete 2021. godine, neke i dalje forsiraju korišćenje najzagađujućeg goriva. Indijski premijer Narendra Modi proslavio je premašivanje milijardu tona proizvodnje uglja ove godine, a u SAD-u je Donald Tramp izrazio svoju podršku uglju i drugim fosilnim gorivima.

Rumunija i EU se sporazumele da produže rad termoelektrana na ugalj

BUKUREŠT - Evropska komisija se složila da odgodi gašenje pet termoelektrana na ugalj u Rumuniji do kraja 2026. i 2029. godine, smanjujući rizike od nestanka struje i viših cena električne energije ove zime, rekao je rumunski ministar energetike Bogdan Ivan, prenosi **Rojters**.

Pet elektrana proizvodi 2,6 GW energije iz uglja. U okviru paketa EU fondova za otpornost zemlje, Rumunija se obavezala da će u decembru zatvoriti 1,78 GW od ukupnog broja.

"Termoelektrane na ugalj će ostati aktivne", rekao je Ivan novinarima. "Tri jedinice do kraja 2029., dve do kraja avgusta 2026."

Poljska: Po 95 hiljada evra otpremnine radnicima TE na ugalj

VARŠAVA - Podfirma PGE-a, najvećeg poljskog proizvođača električne energije, postigla je dogovor sa sindikatima o zatvaranju termoelektrane na ugalj Dolna Odra, nudeći radnicima otpremnine do 400.000 zlot (94.450 evra) po osobi, prenosi **NPF**.

Zatvaranje elektrane koja radi na severozapadu Poljske od 1970. godine, deo je planova PGE-a za postepeno ukidanje uglja i njihovu zamenu gasom.

PGE je sporazum s radnicima, ukupne vrednosti 250 miliona zlot (59 miliona evra), opisao kao "rekordni paket podrške" i "revolucionaran u poljskom energetsom sektoru".

Energetska tranzicija Nemačke: Da li troškovi za kupce izmiču kontroli?

BERLIN - Nemačke opštinske vlasti pripremaju se za postepeno ukidanje grejanja na prirodni gas. Istovremeno, Savezno ministarstvo ekonomije želi veći oslonac na gas za proizvodnju električne energije i traži subvencije od EU za to, piše 24. oktobra **Juronjuz**.

Petina nemačkih opštinskih dobavljača energije planira da deaktivira gasovodne mreže do 2045. godine, dok nasuprot tome savezna vlada gradi 20 gigavata novih gasnih elektrana.

Savezni plan smatra gasne elektrane prelaznom tehnologijom, s mogućnošću prelaska na vodonik. Cilj je koristiti ih kada solarne i vetroelektrane ne mogu osigurati dovoljno energije u Nemačkoj. Subvencije EU su neophodne kako bi elektrane radile kada nisu u upotrebi. Međutim, Ministarstvo privrede možda neće dobiti onoliko koliko se nada. Prema neslužbenim informacijama, pregovori ukazuju na subvencionisanje kapaciteta od 12 do 12,5 gigavata umesto 20. Nemačko udruženje lokalnih komunalnih preduzeća (VKU) poziva na brzo uspostavljanje sigurnosti planiranja i upozorava da bi troškove demontaže mreže mogli prvenstveno snositi kupci.

Nemački regulator za energetiku signalizira ustupke u reformi mreže

FRANKFURT - Nemački regulator mreže približava se ispunjavanju nekih zahteva energetskih operatera u reformi povrata ulaganja u infrastrukturu za pet godina od 2028/2029, koja će biti finalizirana ove godine, izvestio je **Handelsblat** u sredu.

Novine su citirale dokumente iz nacrtu reforme sektora, u kojem se postavljaju ograničenja za zaradu elektroenergetskih kompanija kako bi se uravnotežila potreba za smanjenjem potrošačkih računa u odnosu na podsticaje za investitore.

"Stvaramo atraktivno okruženje za investicije i ograničavamo troškove na neophodni minimum", rekao je predsednik tela, Klaus Miler.

USTUPCI ZA OPERATERE

Izveštaj nije dao detalje o predviđenim stopama povrata na uloženi kapital. Ali je navedeno da su napravljeni ustupci u pogledu povećanja operativnih troškova za petogodišnje periode za kompanije svih veličina.

Takođe je navedeno da je regulator Bundesnetzagentur ublažio zahteve za efikasnošću i da će elektroenergetske firme biti bolje u mogućnosti da obračunaju kamate na dužnički kapital.

Očekuje se da će proces reformi, poznat kao NEST biti završen do kraja ove godine i primenjivaće se na električne mreže od 2029. godine, a na gasovodne mreže od 2028. godine.

Operateri elektroenergetskih mreža izjavili su da su trenutne stope povrata kapitala preniske za finansiranje masovnog širenja potrebnog za energetski prelazak na obnovljive izvore energije.

ACER: Jedan od jedan od najmirnijih kvartala na evropskom tržištu gasa

LIUBLJANA - Pad veleprodajnih cena gasa i veći uvoz utečnjelog prirodnog gasa (LNG) doneli su ponovni mir na evropskim tržištima gasa u proteklom kvartalu, prema podacima energetske regulatora bloka, prenosi **Upstream**.

Najnovija analiza Agencije Evropske unije za saradnju energetskih regulatora (ACER) ukazuje na sve veći udeo LNG-a u ukupnom evropskom miksu snabdevanja prirodnim gasom, što omogućava veće ubrizgavanje u skladišta ovog leta.

Uvoz LNG-a porastao je za 38% u odnosu na prethodnu godinu u trećem kvartalu, pokazuju podaci ACER-a.

ACER je opisao treći kvartal kao „jedan od najmirnijih perioda u poslednjih nekoliko godina“, nakon nestabilne prve polovine 2025. godine. Spot cene gasa su neznatno pale, dostigavši najniže nivoe od proleća 2024. godine, dok je volatilnost tržišta pala na najnižu tačku od 2020. godine.

Izveštaj ističe da su se, u 90% trgovačkih dana u trećem kvartalu, spot cene na holandskom TTF čvorištu kretale za manje od 1 evra po megavat satu – što je oštar kontrast u odnosu na prvi kvartal, sa oscilacijama cena od 2 evra po MWh ili više.

Povećanje ponude LNG-a podržalo je ubrizgavanje u skladištenje, koje je poraslo za 35% u odnosu na prethodnu godinu. Uprkos tome, evropske zalihe gasa su na kraju kvartala bile popunjene za 82%, ispod nivoa zabeleženih na početku poslednje tri sezone grejanja.

ACER je primetio da širenje globalnih kapaciteta za utečnjavanje LNG-a - s nekoliko novih terminala koji počinju s radom 2025. godine - već utiče na evropska tržišta. Očekuje se daljnji rast proizvodnje LNG-a u narednim mesecima, što bi potencijalno moglo ojačati trenutne trendove cena, saopštio je regulator.

Iako je treći kvartal ponudio predah od nedavne volatilnosti, ACER je upozorio da je Evropa i dalje izložena rizicima ponude uoči zime, posebno ako potražnja premaši očekivanja.

Proizvođači energije na Balkanu da usvoje cene CO2 uoči CBAM-a , kažu aktivisti

SARAJEVO - Zemlje Zapadnog Balkana trebalo bi da rade na uvođenju vlastitih cena ugljenika na proizvodnju električne energije kako bi ublažile uticaj novih poreza EU na energiju proizvedenu iz fosilnih goriva koji će biti uvedeni sledeće godine, saopštila je 30. oktobra organizacija za zaštitu životne sredine, prenosi **Rojters**.

Prema Mehanizmu za prilagođavanje ugljenika na granicama (CBAM) koji će biti uveden 1. januara 2026. godine, uvoznici robe iz EU, uključujući električnu energiju izvan bloka, moraće platiti emisije ugljendioksida povezane s njihovom proizvodnjom u njihovoj zemlji porekla.

Ovo će učiniti električnu energiju od proizvođača iz regiona koji u velikoj meri zavise od uglja, mnogo skupljom za uvoznike iz EU, kao što su Italija, Hrvatska, Mađarska, Rumunija, Bugarska i Grčka.

Međutim, porez EU ima uslove koji omogućavaju izuzeća ako zemlje "značajno napreduju" u primeni energetske i klimatske zakonodavstva EU, što bi moglo uključivati određivanje cena CO₂.

"Uvođenjem domaćih cena ugljenika, zemlje bi mogle ublažiti uticaje CBAM-a i generirati značajne prihode za trošenje na pravednu i održivu energetske tranziciju", navodi se.

Tramp napao evropski zakon o klimi

BRISSEL - Trampova administracija pojačava pritisak na Evropsku uniju da ukine ili preispita uredbu o zagađenju stakleničkim gasovima korporacija - u najnovijem primeru spremnosti Sjedinjenih Država da upotrebi svoju ekonomsku moć protiv međunarodne klimatske inicijative, javlja *Politiko*.

Ministarstvo energetike SAD pridružilo se, naime, vladi Katara u upozorenju EU da rizikuje više cene "kritičnog energetskeg snabdevanja" osim ako ne izmeni ili izbriše svoju Direktivu o dubinskoj analizi korporativne održivosti.

Direktiva o dubinskoj analizi korporativne održivosti stupila je na snagu u julu 2024, sa ciljem podsticanja održivog i odgovornog korporativnog ponašanja u poslovanju firmi i u njihovim globalnim lancima vrednosti. Nova pravila zahtevaju da firme identifikuju i rešavaju negativne uticaje svojih aktivnosti na ljudska prava i životnu sredinu unutar i izvan Evrope.

"Iskreno verujemo, kao saveznici i prijatelji EU, da će CSDDD izazvati znatnu štetu EU i njenim građanima, jer će dovesti do viših cena energije i drugih roba i imati zastrašujući efekat na ulaganja i trgovinu", rekli su ministarstvo i Katarci u otvorenom pismu upućenom 20. oktobra evropskim šefovima država i članicama EU.

Cene struje rastu, a ugalj je ključno rešenje – organizacija za zaštitu potrošača SAD

NUJORK - Računi za struju rastu gotovo svugde, a razlozi nemaju puno veze s ideologijom, piše za američki *Inforum* magazin Metju Kandrač, predsednik vodeće američke organizacije za zaštitu potrošača, *Potrošačka akcija za snažnu ekonomiju*.

Tri sile izazivaju rast cena, navodi on: ogromna nova potrošnja na komunalne usluge u infrastrukturu, rastuće cene prirodnog gasa i rastući nedostatak kapaciteta na tržištima električne energije, dok potražnja za energijom raste zbog revolucije veštačke inteligencije. U nekim državama cene su skočile za više od 60% od 2022. godine.

Strategija koju je Trampova administracija usvojila izgrađena je na jačanju raspoložive energije - proizvodnih resursa koji rade kada su potrebni, a ne kada vreme dozvoljava.

Uz pokušaj ubrzanja razvoja novih nuklearnih i elektrana na prirodni gas, najveći zaokret administracije u odnosu na prethodnu je zamrzavanje zatvaranja postojećih termoelektrana na ugalj.

Očuvanje flote elektrana na ugalj nije nostalgija - to je pragmatizam, već ključni temelj za svaki napor da se reši problem erozije pouzdanosti mreže i da se počne snižavanje cene električne energije, piše Kandrač.

EU obnavlja raspravu o ukidanju promene vremena

STRAZBUR - Evropa je 26. oktobra prešla na zimsko računanje vremena, ponovo pokrećući debatu o relevantnosti sezonskih promena sata, jer sve više zemalja i zvaničnika EU poziva na njihovo ukidanje zbog minimalnih ušteda energije i negativnih uticaja na zdravlje, prenosi **RTL**.

Uvedena 1976. godine radi uštede energije nakon naftne krize, ova mera se sada sve više smatra zastarelom. Stručnjaci napominju da su uštede energije minimalne, uglavnom zahvaljujući modernoj rasveti niske potrošnje, dok negativni uticaji na zdravlje i sigurnost u saobraćaju postaju sve očigledniji.

Pitanje o tome da li u potpunosti ukinuti promenu sata raspravlja se godinama unutar Evropske unije. 2018. godine, nakon javnih konsultacija u kojima je 84% od skoro četiri miliona učesnika pozvalo na njeno ukidanje, Evropska komisija je predložila ukidanje te prakse. Evropski parlament je odobrio plan, ali države članice EU još se nisu dogovorile o zajedničkom pristupu.

Problem se ponovo pojavio pre deset dana u Strazburu, kada je na sastanku ministara energetike, Španija ponovila poziv za ukidanje sezonskog pomeranja, koji su podržale Poljska i Finska.